

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

RUŽA TMICE
ROSE OF DARKNESS

(fragmenti)

r i j e č

Riječ nije isto što i korak
nije zajmljeni prostor
Niti je rodu cimbalovu nalik
čiji se zvuk sveudilj rastvara

Pa kad se u tisuću sebe umnoži
riječ samo trenom podsjeća na citru:
dotakneš li joj žicu, još dugo treperi

Riječ je iz vječna Nesna
škropi postanjem Ništavilo
nadomeće bîća

Riječ je brzac Bítka. Vir u kojem se
utapa Ništa
Mlaz Milosti što iz mrtvila povraća

Riječ je iz istog izvora ko sve što dotiče
i s tim se u isti utok vraća

Riječ je govor i šutnja ujedamput
I kad je o njoj riječ
šutnja je s govorom istovjetna

Riječ svemu daje oblik a sama dolazi
iz neoblika
Jamstvo za Jest
i jamstvo za Nije
Gospodar joj Prvi Koji je bez prije
i Posljednji Koji je bez poslije
Jednom otkrivena od Njeg riječ postaje
hermeneutika svepostojjećeg

(Zatvor u Slavonskoj Požegi, prosinac/decembar 1983
- Zatvor u Foči, listopad/oktobar 1984)

s a m o j e z e b n j a i s c j e l i t e l j s k a

Zvuk odnekud ko mrak se privuče
(Ima nehat u sebi neku toplinu
i zato oni što nehatno žive
varljivo su gnijezdo
umoru i zebnji)

No zvuk se, privlačeci se kroz mrak
u toplu krv rastvara

Moždani udar
ako ga primiš ko obična gosta

U mraku se tek razaznaje tama od svjetla
Prvo je rođendan
u drugom se radja smrt zvuka. Zvuk
element u pokretu
Ako ga s nehatom primiš
spušta se teška zavjesa života
i vidiš samo natpis: *Kazalište iza kulisa*
Gole figure igrača (kipovi nagi)
Groteskne maske u stolicama za publiku

(Zebnja je iscjeliteljska)

Onda odnekud doleti ptica
s cvrkutom skritim u kljunu
Trebalo odvezat oči prvo svicu, potom
igračima iza
i onim nasuprot kulisa

(To drijema publika)

I ptica tad padne mrtva
A glas joj
zov beskraj
oživi usahla srca
Zaigra svaka kap u njima, sokovi Vječnosti

što je skrivana ispod teških kostima
izmišljenih uloga, pokretnih maski
božanstva bez imaniteta obožavanja
božanstva sluge neznanja
nehatna lašca - Slučaja

Samo je dakle zebnja
(skriveni zvuk u kljunu ptice
dok joj tijelo mrtvo ne padne
i s njime zastor života)
iscjeliteljska

(Zatvor u Foči, listopada 1984-ožujka 1985.)

n e m a s e š t a r e ć i
š t o n e k i s a n v e ć s a n j a o n i j e

A Noć!
Nije upitna boja. Ona ima
stado čitavo
korone šarenih bivstva
jednoću svog razlitka

Daleko seže pamćenje. Vjerno
Svjetlu prapočetka. Datom obećanju
I evo kako se iz crne rupe
odlaže košulja Bîtka. Počinje bajaranje

Bíće se, zapitno, ne plaši noći
i njezina boja
sabir svih boja dneva
znalcu je spokoju slična
nikako kraju

Nema se šta reći
što neki san već sanjao nije
Samo se u patnji istinska
zbiva sudbina. Patnja se zbiva

Mrka se kuća Bítka
građi svaki dan
i svaki dan je razgrađuje obilje
šarenih varki
rasuto stado Iststva

(Sarajevo, novembar/studeni, 1985)

i s p r i k a

U deset do deset uvečer
kada pomisliš da te sudbina više
ne može stići
Vrijeme počinje živjeti svoju
hipotetičku

ludost

t á j n a

Onda dodje noć
i noć
i ništa ne može rasturit
tu čistotu Znaka

i b n - S î n i , t i s u ć n i c a *

Mirišu trave i lipov cvijet
Let pčele iz Mozartova *Divertissmana*
(Snu treba vjerovati)
Ovdje zacijelo ne pada
kozmička prašina. I snovi su još
sasma čisti

Pažljivo, opit sad vršiš star tisuću godina

Buhara usnula štuje samo jednog Tvorca
Mladunče pčele najavilo je bešumnim
kretom krila
budućeg ljubljenika Boga

Sniva još Perzija u vedroj praironiji

a zora poziva padanju nice
ispred Stvoritelja

I voda je pogledala u se

Ibn-Sînâ, znaš posigurno, ostavši vjeran
Mašriku nije kanio učešće
u tom zapadnom zlodjelu
Pčele su greškom raznijele pelud
što ga je njegova miso
iz čaški zaborava isisala
da ljudsko kuša sjećanje

I gorak se, kod neukih, nataložio med

Ja jesam, sriču
pa opet: *Ja hoću*
I zato, oholo, zaustavlja se
znanje čovječije
na pola puta ko komorna
(izgubivši naklonost beskraj)
glazba divertimenta
ni svita više koju jedna ljubav veže
ni žara puna
na glazbalu jednom
odsvirana sonata

** Abû 'Alî al-Husayn ibn 'Abdullâh ibn Sînâ rođen je u blizini Buhare 980 godine,
a umro u Hammadanu, 1073. Na zapadu poznat je pod latiniziranim imenom*

Avicenna i ponajviše po svom djelu iz medicine "Qānūn". Svojih djela iz peripatetičke filozofije, koja su ga također proslavila na europskom zapadu, Ibn-Sīnā će se pred kraj života gotovo odreći, izjavljujući da ona svojom površnošću, namijenjenoj širokim masama, ne dosežu Istinu Kojoj vodi samo dosljedan sūfijski put.

Duša, izlaže on u svojim posljednjim, mističkim, spisima, spas iz "zapadnog izгона" (svijeta sjena i materije) može naći samo slijedjenjem vodiča na povratak u istočni svijet, svijet čistih formi i svjetla. Istok, mašrek, i zapad, magreb, nisu, dakle, u ovoj doktrini strane svijeta već ezoterički stupnjevi u ontičkoj strukturi svijeta.

Hikmatu'l-mašriqiyyab, to jest Istočna filozofija, nastala iz ovog učenja, kasnije razradjena u Subrawardievoj "Hikmatu'l-Išrāq", Filozofiji svjetlosti, ostala je, na žalost, manje poznata. Na inicijativu UNESCO-a, cijeli svijet je 1980. slavio tisućgodišnjicu Ibn-Sīnāova rođenja kojoj je i ova pjesma posvećena.